

CRÍTICAS

Ceros a la izquierda

TEATRO

Aquí s'aprèn poca cosa

Dirección: Toni Casares
Intérpretes: Alicia Pérez,
Quimet Pla, Jaume Ulled...
Lugar y fecha: Sala Beckett
(18/XI/2009)

JOAN-ANTON BENACH

En un nuevo capítulo de su intensa carrera como director y dramaturgo, iniciada en 1993, el actual mandamás de la Sala Beckett, Toni Casares (Barcelona, 1965), nos sorprende con un espectáculo insólito. Su título es la frase primera de *Jacob von Gunten*, novela que Robert Walser escribió en 1909. Ante el estreno que se avecinaba, el arriba firmante la relejó la semana pasada y a cada página se planteaba la misma cuestión: ¿cómo de un monólogo interior tan machacón y contradictorio y en el que apenas si se aprecia progresión dramática alguna, puede derivarse una obra de teatro de un mínimo interés?

Pues bien, Casares lo consigue mediante una dramaturgia que convierte la dilatada confesión del protagonista en un vibrante encadenado de situaciones humanamente intensas y transformando el monólogo en diálogos de una enorme vivacidad. El proceso que experimenta Jacob von Gunten, alumno del Instituto Benjamenta cuya única vocación es ser un oscuro criado de un burgués amable, se sigue de manera rigurosa, como en el libro, y sólo la relación del protagonista con su hermano, detalle poco relevante, aparece desfigurada en relación con la obra original.

De Robert Walser (Suiza, 1878-1956), bicho raro en el firmamento literario centroeuropeo, Enrique Vila-Matas hizo un retrato en *Bartleby y compañía*, texto rescatado para el

programa de la Beckett: "Walser -dice Vila-Matas- quería ser un cero a la izquierda y nada deseaba tanto como ser olvidado". Y es justamente esta anulación de la personalidad lo que persigue, a su vez, el joven Jakob desde el momento en que ingresa en un instituto donde lo único que se enseña es el propio reglamento del centro. La obediencia, claro, es la norma principal de ese internado, regido por el señor Benjamenta y su hermana, dos enigmáticas criaturas sobre las que el espectador todo lo ignora menos el hondo sentimiento de frustración y soledad que cada uno arrastra.

Quien la sigue la consigue: Casares ya intentó montar *Aquí s'aprèn poca cosa* cuando estudiando en la Autònoma dirigía un grupo teatral. Las buenas ideas que convergen en su adaptación han sido, pues, muy maduradas, así como la fisonomía que mejor se ajustaba al grupo de internos, capitaneados por ese Jakob en má-

Jakob busca anular su personalidad al entrar en un instituto donde sólo enseñan el reglamento interno

nos de un joven Jaume Ulled, de quien pueden esperarse ya papeles de gran compromiso. Estamos ante un colectivo con caracteres muy bien trazados; sometidos a la autoridad del señor Benjamenta, un adusto, sobrio y convincente Quimet Pla. Alicia Pérez es una presencia bañada de ternura que suscita vagos sueños amorosos en el protagonista. Una buena transposición, en suma, de la singular e inquietante pieza literaria de Walser, profeta de una sociedad cada vez más impersonal y gregaria. ●

OBRES DE TEATRE

CARTELLERA

- NO HAS TROBAT RES MILLOR?
- ★ PER PASSAR L'ESTONA
- ★★ T'AGRADARÀ
- ★★★ NO TE LA PERDIS
- ★★★★ OBRA MESTRA

AQUÍ S'APREN POCA COSA ★★★ Prepareu-vos, perquè esteu a punt d'entrar en una absurda escola de criats en què no s'apren res de res, i on s'administra una disciplina del tot ridícula: l'escola en què s'ha refugiat el jove aristòcrata Jakob Von Guten per fugir d'arrests i responsabilitats. Dramatúrgia i dir.: Toni Casares, a partir de Robert Walsen. Int.: Pep Ambrós, Alicia Pérez, Quimet Pla, Omar Sanchis. Data: Fins al 13/12. **Sala Beckett**. Ca l'Alegre de Dalt, 55 bis. ☎ 93 284 53 12. € 16 euros. ☺ De dc a ds, 22h; dg, 19h.

ASUPRE Esteu disposats a seguir l'exemple de Rimbaud i passar una temporada a l'infern? esclar que l'infern que ens proposa visitar la companyia Dei Furbis anirà ben ple d'humor i de cançons, farts amb un grapat de cites literàries d'autors com ara Sartre, Dante, Goethe, Marlowe o Kafka; tots ells ens van fer visitar a les seves obres aquests territoris infernals que ara adquireixen l'aspecte d'un cabaret. Dramatúrgia i dir.: Gemma Beltran. Companyia Dei Furbis. Int.: Óscar Bosch, Robert González, Marc Vilavella, David Marcé. Fins al 3/1. **Teatre Tantarantana**. Carrer de les Flors, 22. ☎ 93 441 70 22. € Dc i dj, 14 euros; resta de dies, 16 euros. ☺ De dc a ds, 21h; dg, 19h.

BOEING BOEING ★★ De Marc Camoletti. Dir.: Alexander Herold. Int.: Alex Casanovas, Mercè Comas, Santi Ibáñez, Beth Rodrigues. Sense data de comiat. **Teatre Apolo**. Av. Paral·lel, 59. ☎ 93 441 90 07. € 20-29 euros. ☺ Dj i dv. 20.30 h. Ds, 18.30 i 22 h; Dg, 18.30 h.

BOULEVARD ★★ Després de l'enorme èxit obtingut amb *Germanes*, Carol López ens proposa aquest cop assistir a l'assaig teatral d'una comèdia plena de gent amb molta classe, a l'estil de la que protagonitzava la fantàstica *Històries de Filadèlfia*. I comprovar com els actors, les dives, els productors i els directors perden tota la seva classe quan comencen a posar-se nerviosos sospitant que a l'escenari res no funciona com caldria, que el càsting és

un desastre i que la data d'estrena s'apropa de forma implacable. Quina ruïna de funció! Dramatúrgia i direcció: Carol López. Int.: Paul Berrando, Ernesto Collado, Amparo Fernández, Marta Pérez, Àgata Roca. Fins al 21/2. **La Villarroel**. La Villarroel, 87. ☎ 93 451 12 34. € De 22 a 26 euros. ☺ De dt a dj, 21h; dv, 21.30h; ds, 18.30 i 21.30h; dg, 18.30h.

COMEDY ZOO: BLANCA NAVIDAD L'esperit nadalenc ha arribat també a aquest zoològic ple de bestioles monològiques que no respecten ni les més sagrades tradicions. Com ens demostra Tony Moog, disposat a passar les festes entre nosaltres i a revisar amb humor tots els tòpics característics d'aquests dies tan familiars i tan consumistes. De i amb Tony Moog. Fins al 10/1. **Club Capítol** (sala 1). La Rambla, 138. ☎ 93 412 20 38. € 19 euros. ☺ De dj a ds, 23h; dg, 20h.

DANNY I ROBERTA Les vides trencades i sense gaires esperances en el futur de Danny i Roberta han vingut a coincidir aquesta nit en un bar solitari—aquests dos més aviat són poc amics dels llocs concorreguts que fan encara més incòmoda la seva solitud—situat al barri del Bronx. Significa aquesta trobada una possibilitat de fugir de l'amargor íntima i recuperar el desig d'estimar? De moment, el que sí podem recuperar nosaltres és aquest títol emblemàtic de l'Off Broadway dels anys 80, escrit per l'autor de *La duda* i *Encis de lluna*, i convertit en el primer espectacle de Zerega, una nova companyia que aposta pel teatre més humanament compromès. De Patrick Shanley. Dir.: David Pintó. Int.: Xavi Álvarez, Anna Moliner. Fins al 30/12. **Versus Teatre**. Castillejos, 179. ☎ 93 232 31 84. € 9 euros. ☺ Dt. idc, 21h.

EL BALL ★★ **Vegueu crítica**. D'Irène Némirovsky. Dramatúrgia i dir.: Sergi Belbel. Música: Óscar Roig. Int.: Anna Lizaran, Sol Picó / Xaro Campo, Francesca Piñon. Fins al 3/1. **Teatre Nacional de Catalunya** (Sala Tallers). Plaça de les Arts, 1. ☎ 93 306 57 00. € De 13 a 24 euros. ☺ De dc a dv, 20h; ds, 21.30h; dg, 18h.

EL TROVATORE ★★ El director Gilbert Deffo intenta transformar la melodramàtica història de venjança de la gitana que, per error, va llançar el seu propi fill a la foguera—és el que passa quan tens massa coses al cap—en una sòbria tragèdia embolicada amb telons de seda. Però Deffo sembla oblidar que també les tragèdies requereixen emoció. I, com a resultat, li

queda un espectacle d'una contradicció sobrietat: mentre els personatges ens canten coses tremendes, els intèrprets gairebé no mouen ni una cella. Només la potència de la música i de veus extraordinàries com les de Fiorenza Cedolins transmeten un xic de la passió que, al gairebé buit escenari, resta invisible. De Giuseppe Verdi. Llibret: Salvatore Cammarano. Dir. musical: Marco Armiliato. Dir. d'escena: Gilbert Deffo. Int.: Fiorenza Cedolins, Marco Berti, Roberto Frontali, Luciana d'Intino. 11, 13, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 27, 29 i 30/12. **Gran Teatre del Liceu**. La Rambla, 51-59. ☎ 93 485 99 00. € De 9 a 192 euros. 6, 11, 15, 20 i 29/12, funcions populars de 7 a 73 euros. ☺ 20h; dg, 17h; ds, 5/12, 18h.

LA BELLA DORMENT DEL BOSCH ★★ David Campos revisa un dels grans ballets clàssics de la història de la dansa per oferir-nos un espectacle que, com tots els seus, resulta alhora assequible, simpàtic, colorista i kitsch, original sense grans transgressions i ben ballat, sense grans moments de dansa inoblidable. Un espectacle molt agradable de veure, vestit amb imaginació i ple d'imatges virtuals, referents estètics i elements coreogràfics contemporanis que vénen a donar-li una marca diferent de la disciplina clàssica. Dir. i coreografia: David Campos. Ballet de Santa Coloma de Gramenet. David Campos. Fins al 13/12. **Teatre Romea**. Hospital, 51. ☎ 93 301 55 04. € De 17 a 27 euros. ☺ De dt a dv, 21h; ds, 18.30 i 21.30h; dg, 18.30h.

LA BELLA Y LA BESTIA ★★ Ja cal espavilar-se: ens queden poques setmanes per acomiadar-nos com cal de Bella i Bèstia i escoltar embadalits el seu romàntic conte musical explicat al més pur estil de Broadway, inspirat en les imatges de la famosa i estupenda pel·lícula d'animació de Disney. De Menken, Ashman i Rice. Llibret: Linda Woolverton. Dir.: Glenn Casale. Coreografia: John MacCinnis. Dir. musical: Santiago Pérez. Int.: Julia Möller, David Ordinas, Sergi Albert, Mercè Martínez, Pablo Ibáñez. Fins al 17/1. **BTM (Barcelona Teatre Musical)**. Av. Guàrdia Urbana, s/n. ☎ 93 423 15 41. € De 24.90 a 64.90 euros. ☺ De dt a dj, 20h; dv, 18h; ds, 17.30 i 21.30h; dg, 12 i 18h.

LA FORMA DE LES COSES ★★ Prepareu-vos, perquè esteu a punt de conèixer l'Evelyn, una estudiant d'art que té molt clar què cal fer a la vida, per presentar una bona tesi a la universitat. I que també té molt clar què

ha de fer per canviar al seu xicot (ara mateix amb l'autoestima sota mínims) i fer-ne un guanyador, sempre segur d'ell mateix. De Neil LaBute. Dir.: Julio Manrique. Int.: Cristina Genebat, Mireia Aixelà, Marc Rodríguez, Xavier Ricot. Fins al 10/1. **Club Capítol** (Sala 2) La Rambla, 138. ☎ 93 410 20 38. € 20-24 euros. ☺ De dc a dv, 20.30h; ds, 17.30 i 20.30h; dg, 18.30h.

LE SORT DU DEDANS Un contraaix, un pallaso acrobata—que, per cert, resulta que és fill de Tortell Poltrona—, una molt peculiar ensinistradora de cavalls i un cavall que porta per nom Bonito i al qual no li costa gens ni mica robar el protagonisme als seus companys de pista. Aquesta és la singular troupe d'un circ íntim i original en què, com podreu comprovar tot just entreu gairebé a les fosques a l'envelat on té lloc la representació, no hi sereu només vassallats al voltant dels artistes, sinó que ells també giraran al vostre voltant. Creació i dir. artística: Camille Decourtye, Blai Mateu Trias. Int. musical: Thibeud Soulas. Baró d'Evel Circk Cie. Fins al 13/12. **Mercat de les Flors**. Lleida, 59. ☎ 93 426 18 75. € 16 euros. ☺ Dv i ds, 21h; dg, 19h; dt, 8/12, 19h, dc, 9/12, 21h.

LOS VIVANCOS. 7 HERMANOS Amb Elias, Josué, Josua, Cristo, Aaron, Israel i Judah Vivancos. Fins al 20/12. **Teatre Victòria**. Av. Paral·lel, 59. ☎ 93 441 90 07. € De 25 a 39 euros. ☺ De dt a dj, 20.30h; dv, 21.30h; ds, 18 i 21.30h; dg, 18h.

MAYUMANA: MOMENTUM ★★ La popular companyia nascuda a Israel ara fa tretze anys presenta un espectacle en què el temps es salta les seves pròpies lleis i els rellotges que fan constant acte de presència a l'escenari, s'acceleren o s'alleten al seu aire. esclar que, més enllà d'aquest joc amb el temps, el que us trobareu a l'escenari és el ritme, l'humor i la persicció que caracteritzen la formació. Parlant de percussió: aquest cop és ben possible que us toqui a vosaltres mateixos fer una mica de soroll participatiu. De Mayumana. Dir. artístic: Eylon Nuphar i Boaz Berman. Dir. general: Roy Ofer. Assessor artístic: Giuliano Peparini. Sense data de comiat. **Teatre Coliseum**. Gran Via Corts Catalanes, 595. ☎ 902 42 42 43. € De 25 a 38 euros. ☺ Dc i dj, 21h; dv, 20 i 22.30h; ds, 19 i 22.30h; dg, 18h.

SA HISTÒRIA DEL SENYOR SOMMER ★★ Pep Tosar recupera una de les seves interpretacions més enlluernadores gràcies a aquest magnífic monòleg creat

per l'autor d'*El perfum*. Sense sortir de la intimitat del Círcol Maldà, recorrerem camins i muntanyes, tot intentant seguir el neguit i sempre ràpid pas del senyor Sommer, un personatge d'estranyes costums i escassa sociabilitat que ha convertit l'excursionisme convulsiu en la seva única i enigmàtica activitat. De Patrick Süskind. Dir.: Xicu Masó. Int.: Pep Tosar. Fins al 20/12. **Círcol Maldà**. Carrer del Pi, 5. ☎ 93 304 39 99. € 20 euros; dj, 15 euros. ☺ De dj a ds, 20.30h; dg, 18h.

SEIS CLASSES DE BAILE EN SEIS SEMANES ★★ I, entre classe i classe, una comèdia d'aquelles en què tot està ben calculat perquè pugem passar del somriure a la llagrimeta de la situació dramàtica que fa la seva sobtada aparició entre rialles; del moment coreogràfic que serveix per admirar les habilitats de la parella protagonista al missatge políticament correcte servit amb tocs de tendresa. Una comèdia construïda amb una lleugeresa superficial maquiada d'humanisme. I tot, força vist i previsible, encara que puntualment efectiu. Per sort, la simpatia i complicitat de la parella protagonista—excel·lent fins i tot quan els toca fer creïbles les situacions més tòpiques—i el bon ritme amb què Tamzin Townsend porta les classes acaben convertint aquest text més aviat poca cosa, en un espectacle d'agradable visionament. De Richard Alferri. Dir.: Tamzin Townsend. Int.: Lola Herrera, Juanjo Artera. Fins al 17/1. **Teatre Borràs**. Plaça Urquinaona, 9. ☎ 93 412 15 82. € De 19 a 29 euros. ☺ De dc a dv, 21h; ds, 18.30 i 21.30h; dg, 18.30h.

UN MARI IDEAL ★★ Josep Maria Mestres ens retroba amb Oscar Wilde, i amb bona part dels actors amb qui ja va coincidir al seu brillant muntatge d'*El ventall de Lady Windermere*. Ens demostra que l'època victoriana no ens queda pas massa lluny tot situant als nostres dies aquesta sensacional comèdia en què un polític d'honestat aparentment immaculada s'ha d'enfrontar al xantatge per culpa d'uns pecats del passat. D'Oscar Wilde. Int.: Joel Joan, Sílvia Bel, Abel Folk, Mercè Pons, Anna Ycobalzeta. Fins al 31/1. **Teatre Goya**. Joaquín Costa, 68. ☎ 93 343 53 23. € Dc i dj, 23 euros; resta de dies, 29 euros. ☺ Dc i dv, 21h; dg, 18 i 21 h; ds, 18.30 i 22 h; dg, 18.30 h.

ON FIQUEM LA IAIA?

ELS COLEMAN CALLEN I TRIOMFEN AL TEATRE

No són precisament una família massa donada a la xerrameca i a la comunicació grupal—això sí, les baralles entre germans no hi falten mai—i el seu funcionament més aviat resulta ben disfuncional. Però això no ha impedit que el clan dels Coleman—integrat per una àvia, la seva filla abandonada pel marit i els seus quatre néts—s'hagi convertit

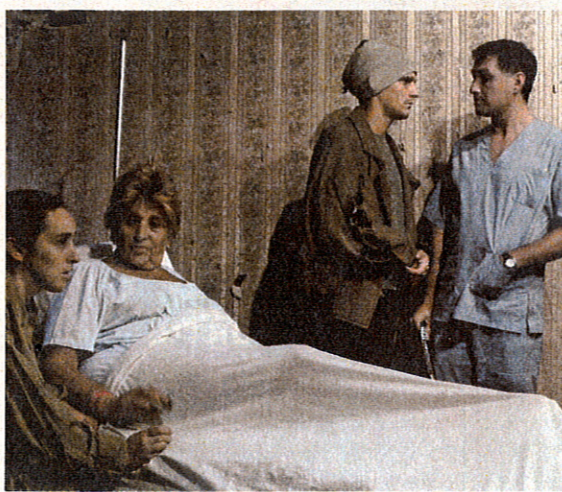
en una de les famílies més populars de Buenos Aires. Això, des que aquest espectacle es va estrenar a la capital argentina el 2005 i aquesta família tan delirantment patètica—nascuda en gran part del procés d'improvisació amb què els intèrprets van anar creant els personatges—va començar a guanyar premis i més premis. Però ni així han canviat els Coleman la seva trastocada rutina. Continuen vivint en aquesta casa bruta, plena de trastos inútils i decorada amb tristíssim paper pintat d'aquell que, només de veure'l, ja et deprimeixes. I segueixen convidant-nos a visitar una estona la seva intimitat,

construïda a cops de quotidiana agressivitat i tan plena de dramatismes i frustracions com capaç de provocar-nos a nosaltres els efectes més humorístics.

I és que, encara que aquesta família s'estigui desintegrant, darrer el seu desastre i la imprevisió de què abans us parlàvem hi ha un llarg procés de creació rígidament controlat pel director Claudio Tolcachir. ■

LA OMISSIÓ DE LA FAMILIA COLEMAN

Creació i dir.: Claudio Tolcachir. **Cla.:** Timbre 4. **Data:** Del 16 al 20/12. **Lloc:** Teatre Lliure (Espai Lliure). Pl. Margarida Xirgu, 1. ☎ 93 228 97 47. € 24 euros; dc, 15 euros. ☺ De dc a dv, 21h; ds, 17.30 i 22h; dg, 18.30h.

Paràbola sobre la renúncia social

'Aquí s'aprèn poca cosa' carrega contra l'ambició de l'èxit personal

CRÒNICA

CÉSAR LÓPEZ ROSELL
BARCELONA

Bartleby ha tornat a la Beckett. El simbolisme del personatge de l'obra de Herman Melville, primer muntatge fa 20 anys de la sala a càrrec de José Sanchis Sinisterra, torna amb força amb *Aquí s'aprèn poca cosa*, encertada adaptació de Toni Casares de la novel·la *Jakob von Gunten*, de Robert Walser. Aquesta obra, programada dins de la celebració del 20è aniversari de la Beckett, coincideix amb l'anterior en l'actitud de renúncia i resistència passiva dels seus personatges contra l'absurd de l'existència convencional. I és una bona aposta per recuperar l'esperit fundacional d'una sala que sempre ha optat per la creació i l'experimentació, descartant els camins ja gastats de la creació teatral.

L'arribada de Jakob (Jaume Ulled), un jove de família aristocràtica, a l'Institut Benjamenta sorprèn el director d'aquest centre de formació per a criats (Quimet Pla), la seva germana i professora (Alicia Pérez) i els desarrelats alumnes que han estat acollits, com si es tractés d'una oenagé, per aquesta escola de la in-

utilitat. Però el seu responsable, un altre maltractat pel món exterior, és un refugiat més obsessionat a ensenyar als nois unes elementals normes per enfrontar-se a l'hostilitat del carrer. Tan elementals que la formació es limita a obligar-los a memoritzar les regles d'un comportament que es basa en l'obediència i la submissió.

Jakob, que pretén desposseir-se de les protectores vestidures de les seves arrels socials per trobar una nova identitat, s'adona aviat que allà s'aprèn molt poca cosa. I quan topa amb la realitat comença a trobar a faltar privilegis anteriors. La subtil escriptura de Walser -un autor de referència per a Kafka- emergeix amb claredat en el muntatge de Casares. L'únic problema és que l'encadenament de les diverses escenes trenca el ritme de la transició d'uns passatges a altres i el relat es fa un mica lent fins a arribar a l'oníric desenllaç.

UN BON REPARTIMENT / Però el contingut de l'obra -emmarcada en una senzilla però eficaç escenografia i il·luminació- s'imposa a qualsevol dificultat del continent. El treball dels actors -Pep Ambrós, Guillem Motos, Omar Sanchis i Pau i Albert Viñals, a més dels citats Ulled, Pla i Pérez- es-

►► Jaume Ulled (Jakob), en un moment de l'obra que ofereix la Beckett.

Toni Casares recupera amb l'obra de Walser l'esperit original de la Beckett

tà a l'altura del repte dramàtic que afronta Casares.

Les escenes de la relació de Jakob amb Kraus i amb Lisa Benjamenta, presonera del desamor, són els millors moments d'aquesta desassossegant paràbola sobre la renúncia a la competitivitat i a l'èxit personal. ≡